

Stabbur fra Foss

”Staburet kaldes det Huus, hvor kornet og andre Mad Vahre forvares...” skriver Jens Essendrop i sin Lier-beskrivelse fra 1761. Som hustype er stabburet svært gammelt. Bruk og utforming har endret seg lite gjennom tidene. Stabburet er trolig det mest tradisjonsbundne hus i norske gårdstun.

I Lier er gjerne de eldste stabburene på halvannen etasje med dør i gavlveggen. Det er ett rom i hver etasje med avpanelt gang nede. Veggene er rette, og takformen er saltak. Over døra er gjerne et halvtak. Konstruksjonen er ukledd lafteverk uten ”pynt” av noe slag, for så vidt karakteristisk for stabbur på flatbygdene på Østlandet. I annen etasje sto fastmonterte kornbinger.

Stabburet fra Foss gård føyer seg i hovedsak inn i denne tradisjonen. Da bygningen ble tatt ned i 2005, sto den på betongstabber.

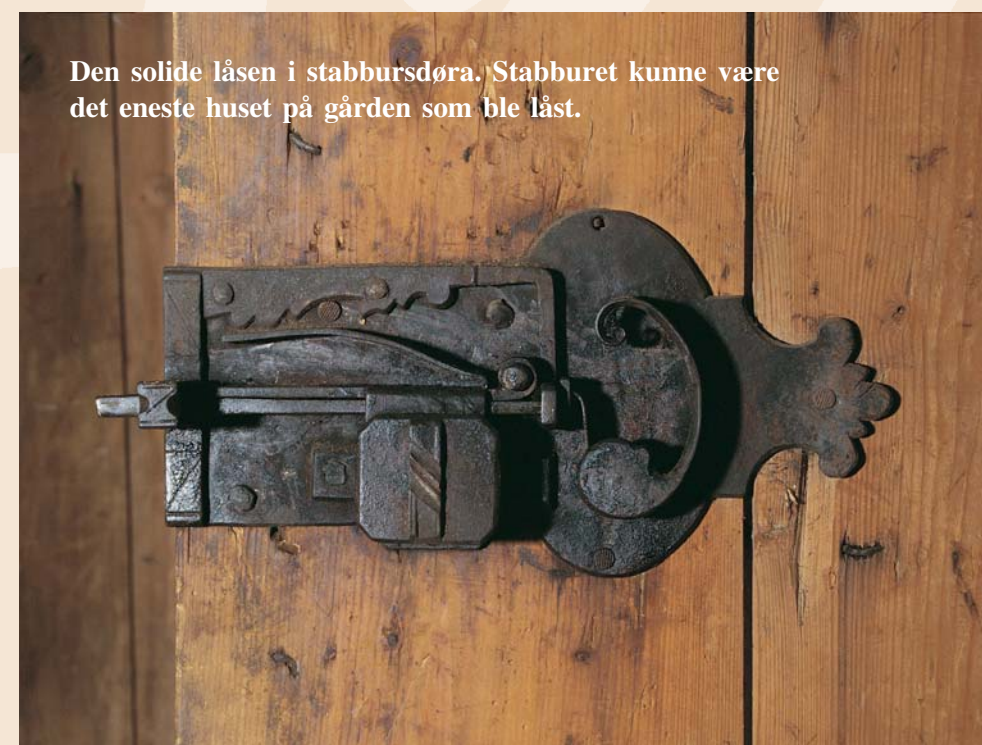
Her på Lier Bygdetun har det fått tilbake den tradisjonelle, solide underbygningen for stabbur i Lier: Soppformede trestabber oppå en sammenhengende svillkrans som hviler på ”holdsteiner”. Utkragingen av stabbene skulle hindre mus og rotter å komme inn i stabburet. Av samme grunn var trappa plassert med god avstand til døra.

De langsmale gluggene med glassvinduer vitner om stabburets funksjon og hvor viktig det var å gjøre huset så innbruddsikkert som mulig. Den solide inngangsdøra har ”fiskebeinspanel” som er karakteristisk for 1700-tallet.

Dermed kan vi grovt regne oss til alderen på stabburet. Lensmann Johannes Schultz kjøpte Foss og naboeiendommene i 1756, og det var trolig han som lot oppføre både den staselige hovedbygningen og stabburet.

Stabburet er blant de største i Lier, og det vitner om gårdens størrelse og betydning. Inntrykket forsterkes ved at bygningen har klokketårn, som er relativt sjeldent i Lier. Det ble ringt med klokka når arbeidsfolk på de vidstrakte jordene ble kalt til fellesmåltidene.

Da den store driftsbygningen på Foss brant i 1958, tok det fyr også i stabburet, men varmen ble snart slukket. Den ene langveggen fikk skader, men forkullingen gikk ikke dypt. Veggen er nå kledd.

Den solide låsen i stabburdøra. Stabburet kunne være det eneste huset på gården som ble låst.

